

Research Paper

Designing a desirable model for international research and educational collaborations in the country's higher education system with a grounded theory approach

Hossein Molaei Aliabad ^{*1}, Samad Izadi ², Ebrahim Salehi Omran ³, Nader Razzaghi ⁴

1. PhD in Higher Education Development Planning, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran.
2. Associate Professor, Department of Educational Sciences, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran.
3. Professor, Department of Educational Sciences, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran.
4. Associate Professor, Department of Educational Sciences, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran.

Article Info:

Received: 2024/05/30

Accepted: 2024/09/14

PP: 77-93

Use your device to scan and read the article online:

DOI: 10.22098/AEL.2026.15374.1443

Keywords:

University, higher education, international research collaborations, international educational collaborations, internationalization

Abstract

Background and Objective: The development of international scientific activities is one of the main concerns of the world's top universities in order to improve quality, brand building, and increase credibility. The aim of the present study, which was conducted with a qualitative approach, is to present a desirable model of international research and educational cooperation in the country's higher education system.

research methodology: The present study was conducted using a qualitative research method of grounded theory and interviews with a purposefully selected sample of experts, managers, and policymakers who had relevant educational, research, and executive backgrounds. The interviews were analyzed using Strauss and Corbin coding methods (open, selective, and axial).

Findings: After conducting interviews and open and axial coding in the qualitative stage, the research results indicated 18 general categories including causal conditions (individual factors, technology and communication, multiculturalism, curriculum and infrastructure and equipment), contextual conditions (political, economic and cultural factors), intervening conditions (government policies and globalization), axial category (international educational and research collaborations), strategies for developing international educational and research collaborations (external and intra-organizational), and consequences (economic development, improving the quality of education and research, developing international political relations, and gaining international reputation and credibility), which reflected the pattern of developing international educational and research collaborations in the country's higher education system and the relationships between its various dimensions.

Conclusion: The findings and results of the study indicate that the development of international educational and research cooperation in the country's higher education system depends on the realization of the factors and components under study. Therefore, it is recommended that managers and policymakers of the country's higher education system take steps to develop international educational and research cooperation in the country's higher education system by developing a comprehensive and documented program to strengthen international educational and research cooperation and also to deepen international cooperation to the decision-making and executive levels of the university.

Citation: Molaei Aliabad H., Izadi S., Salehi Omran E., Razzaghi N. (2026). Designing a desirable model for international research and educational collaborations in the country's higher education system with a grounded theory approach. *Journal of Applied Educational Leadership*, 7(2), 77-93. Persian [<http://dx.doi.org/10.22098/AEL.2026.15374.1443>]

***Corresponding author:** Hossein Molaei Aliabad

Address: PhD in Higher Education Development Planning, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran.

Tell: 09193694103

Email: hmolaei69@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction:

In the extensive literature on the internationalization of higher education, inter-university exchanges play a valuable and pivotal role in the structure and structure of the higher education system, especially in developed countries in Europe, America and Oceania. Conversely, this aspect of internationalization has received less attention in Asian countries. The creation and expansion of international scientific projects, research and exchanges are considered to be among the most important activities of higher education centers in the field of internationalization (Maudarbekova, 2014 & Kashkinbayev). International scientific interactions and research and research communications between several universities also play an important role in the internationalization of higher education (Rosyidah, 2020). The foundation for success in developing scientific communications and internationalization of higher education is the production of science internationally through partnerships with other countries. In 2014, on average, out of every four scientific productions in the world, one scientific document was through international collaboration. Chan considers international cooperation and communication in higher education centers to include the exchange of knowledge and information, curriculum planning, offering joint inter-university courses, research communications, conducting joint projects and research, etc. International interactions and cooperation among higher education centers worldwide are an opportunity to establish communication and benefit from each other's experiences and adapt the intercultural dimensions of societies in the field of education and research (Knight, 2015 Jones, 2016;). (Cimini, Zaccaria & Gabrielli, 2016) have considered the position of international scientific cooperation to be very effective in the scientific and economic growth of higher education centers in talented countries. (Aldieri, Kotsemir & Vinci, 2017) also believe that international scientific cooperation in higher education institutions and universities causes growth, development and accumulation of human capital and ultimately leads to growth in university income. (Berchin et al, 2017) have emphasized the role and contribution of international scientific collaborations between universities in solving research problems, sharing knowledge between researchers, and solving problems of the academic community.

In the present study, after examining the theoretical foundations and research background and familiarizing ourselves with international educational and research collaborations, an interview protocol was prepared and semi-structured interviews were conducted with experts and specialists who had a research background related to the research topic. The main goal of the present study was to design the optimal international educational and research collaborations in the country's higher education system based on the grounded theory, which perhaps can be boldly claimed was not achieved in the target group of this study and with this method. Regarding the reason for using grounded theory, it can be said that if in the present study we had also examined international educational and research collaborations in the country's higher education system based on previous research and instead of using grounded theory and examining the specific characteristics of this society, we had deduced from the assumptions of similar previous studies, perhaps we would not have been able to address this issue well due to our distance from the realities of the target society. The main validity and value of grounded theory is the collection of data from a specific study area community. Therefore, in this research, instead of adapting other studies, which may have fundamental differences with the society we are considering, we used data that arose from the heart of the society and is homogeneous and consistent with it. Therefore, the present research aims to design a desirable model of international educational and research cooperation in the country's higher education system with a qualitative approach of grounded theory.

Methodology:

The present study was applied in terms of purpose and was conducted using a qualitative research method. The strategy used in this study is grounded theory. This strategy is a systematic and qualitative method for creating a theory that explains the process, action, or interaction of a subject with a specific identity on a broad level. The target group of the present study was also experts and policymakers in this field. In this study, due to the nature of qualitative research, purposive sampling method was used. Initially, the focus was on individuals who had more information about the research topic and had executive activities and research backgrounds in the field of international scientific cooperation; in addition to this method, the interviewees were asked to introduce other experts who are experts in this field, which refers to snowball sampling in qualitative research. The participants in the present study were experts in the field of international educational and research cooperation who had a research and executive background related to the research topic, which was achieved after 18 interviews. In the present study, in order to identify the opinions of experts in the research field, semi-structured exploratory interviews with key informants were used. The reason for using semi-structured interviews in the present study is that in addition to the possibility of exchanging opinions and thoughts, the discussion and topic of the

interview can be directed towards achieving the research objectives. After determining the interviewees, the necessary coordination was made for the time and place of the interviewer's meeting. Before the meeting, the indicators identified in the literature review section, interview questions, and research objectives were provided to the interviewees so that they could be prepared for the interview. The interviews were held separately with key informants in the research field, and the interviews generally lasted about an hour and a half. During the interview, various methods such as note-taking and recording the interview flow were used to record information. An attempt was also made to establish a good relationship with the interviewee and gain his trust. Data analysis was conducted according to the guidelines provided by [Strauss and Corbin \(1997\)](#) in three main stages: open coding, axial coding, and selective coding. To verify the validity of the data, the identified categories were first provided to the participants to review the researcher's interpretation and analysis. The data analysis and results were also provided to two experts to express their specialized opinions on the data analysis and results, and to ensure the coding, the constituent categories and the naming by the first researcher were reviewed by the second researcher. The inter-coder reliability code was 0.72, and notes were taken from the interviews to increase the ability to confirm the findings.

Results:

In this study, semi-structured interviews were conducted with 18 specialists and experts in the field of international educational and research cooperation. Of these, 8 had the academic rank of assistant professor, 9 had the academic rank of associate professor, and 1 had the academic rank of professor. After implementing the interviews and extracting 336 initial codes in the first stage of open coding and classifying them into 39 axial codes (components) in the second stage of open coding, the components were classified into 6 main categories in the third stage of open coding. In the axial coding stage, the concepts obtained from the open coding stage were linked together in the form of: causal conditions, axial phenomenon, underlying factors, intervening factors, strategies, and consequences in the form of a paradigmatic pattern. In Table 1, the initial codes, components, and main categories are presented.

Based on the views of experts and participants in the research, and in response to the general research question: What is the desired model for the development of international educational and research cooperation in the country's higher education system? The desired model is formulated in Figure (1). This model is in the form of a logical model that includes components, causal factors, contexts, and intervening factors in the phenomenon of international educational and research cooperation, and examines the strategies for the development of international educational and research cooperation and the consequences arising from it. In order to achieve the objectives of this research, which was conducted based on grounded theory, international educational and research cooperation was identified as the main phenomenon (according to the figure) in the form of a logical model and based on understanding it with conditions (causal, intervening, and contextual), strategies and consequences were identified; that is, it was identified what factors affect the development of international educational and research cooperation in the country's higher education system; and in addition, what strategies are necessary for the development of international educational and research cooperation in the country's higher education system; Finally, the consequences of developing international educational and research cooperation in the country's higher education system were identified.

Discussion and conclusion

The present study aims to design a desirable model of international educational and research cooperation in the country's higher education system using a grounded theory approach. The results of coding interviews and analyzing research findings indicate that the causal factors affecting the development of international educational and research cooperation in the country's higher education system from the participants' perspective are: individual factors, technology and communication factors, multiculturalism, curriculum, infrastructure and equipment. The research findings in this section are consistent with the findings of [Horta & Patrício \(2016\)](#). In explaining the findings of this part of the research, it can be said that strengthening individual skills among academic fellows (professors and students) can provide the basis for the development of international educational and research cooperation in the country's higher education system. Therefore, it is recommended to adopt financial policies to support international researchers, students and professors to conduct international research, and to hold numerous workshops and meetings to familiarize students and professors with international research and improve the research skills of professors and students. It can also be said that one of the most important parts in the field of developing research cooperation and promoting research cooperation is having appropriate financial infrastructure, facilities and equipment. In this regard, allocating special budgets for international activities of universities; financial support for the residence of researchers and students abroad and granting scholarships to doctoral students to create research capacity in universities and adopting financial policies to support international researchers can be effective.

Designing a desirable model for international research and educational collaborations in the country's higher education system with a grounded theory approach

Undoubtedly, all researchers face many difficulties during the stages of their research. The present study, like other studies in the field of behavioral sciences, was no exception to this rule. Among the limitations and problems facing the present study, the following can be mentioned: the lack of cooperation of some specialists and experts in the field of internationalization of higher education with the researcher to conduct interviews and collect data for the qualitative part of the research; the lack of benefit from the opinions of policymakers and decision-makers at high levels of higher education; the lack of conditions for conducting group interviews in the form of focus groups to collect more accurate data.

Reference:

- Aldieri, L., Kotsemir, M., & Vinci, C. P. (2017). The impact of research collaboration on academic performance: An empirical analysis for Russian Universities. Available at SSRN 2913517. <https://ideas.repec.org/p/pram/prapa/76408.html>
- Cimini, G., Zaccaria, A., & Gabrielli, A. (2016). Investigating the interplay between fundamentals of national research systems: Performance, investments and international collaborations. *Journal of Informetrics*, 10(1), 200-211. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2016.01.002>
- Horta, H., & Patrício, M. T. (2016). Setting-up an international science partnership program: a case study between Portuguese and US research universities. *Technological Forecasting and Social Change*, 113, 230-239. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2015.07.027>
- Knight, J. (2003). Updated definition of internationalization. *International higher education*, (33). <https://doi.org/10.6017/ihe.2003.33.7391>
- Maudarbekova, B., & Kashkinbayeva, Z. (2014). Internationalization of higher education in Kazakhstan. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116(21), 4-092. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.896>
- Rosyidah, N. (2020). Internationalization in Higher Education: University's Effective Promotion Strategies in Building International Trust. *European Journal of Educational Research*, 9(1), 351-361. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.9.1.351>
- Strauss, A., & Corbin, J. (1997). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. Newbury Park, CA: Sage. <https://moodle.znu.edu.ua/enrol/index.php?id=1202>

مقاله پژوهشی

طراحی الگوی مطلوب همکاری های پژوهشی و آموزشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور با رویکرد نظریه

داده بنیاد

حسین مولائی علی آباد^{۱*}، صمد ایزدی^۲، ابراهیم صالحی عمران^۳، نادر رزاقی^۴

۱. دکتری برنامه ریزی توسعه آموزش عالی، دانشگاه مازندران، مازندران، ایران.

۲. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه مازندران، مازندران، ایران.

۳. استاد گروه علوم تربیتی، دانشگاه مازندران، مازندران، ایران.

۴. دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه مازندران، مازندران، ایران.

چکیده

مقدمه و هدف: توسعه فعالیت های علمی بین المللی، یکی از دغدغه های اصلی دانشگاه های برتر جهان در راستای بهبود کیفیت، برندسازی و افزایش اعتبار است. هدف پژوهش حاضر که با رویکرد کیفی انجام گرفته، ارائه الگوی مطلوب همکاری های پژوهشی و آموزشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور است

روش شناسی پژوهش: پژوهش حاضر با بهره گیری از روش تحقیق کیفی از نوع نظریه داده بنیاد و مصاحبه با نمونه منتخب هدفمند از صاحب نظران، مدیران و سیاست گذاران که سوابق آموزشی، پژوهشی و اجرایی مرتبط داشته اند انجام شد. مصاحبه ها با استفاده از روش های کدگذاری اشرس و کوربین (باز، انتخابی و محوری) تحلیل شدند.

یافته ها: پس از اجرای مصاحبه و کدگذاری باز و محوری در مرحله کیفی؛ نتایج پژوهش نشان دهنده ۱۸ مقوله کلی شامل شرایط علی (عوامل فردی، فناوری و ارتباطی، چندفرهنگی، برنامه درسی و زیرساخت و تجهیزات)، شرایط زمینه ای (عوامل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی)، شرایط مداخله گر (سیاست های دولت و جهانی شدن)، مقوله محوری (همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی)، راهبردهای توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی (برون سازمانی و درون سازمانی) و پیامدها (توسعه اقتصادی، بهبود کیفیت آموزش و پژوهش، توسعه روابط سیاسی بین المللی و کسب شهرت و اعتبار بین المللی) بود که الگوی توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور و روابط بین ابعاد مختلف آن را منعکس می کرد.

بحث و نتیجه گیری: یافته ها و نتایج پژوهش بیانگر آن است که توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور منوط به تحقق عوامل و مولفه های مورد مطالعه می باشد. بنابراین، به مدیران و سیاست گذاران نظام آموزش عالی کشور توصیه می شود با تدوین یک برنامه جامع و مدون برای تقویت همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی و همچنین تعمیق همکاری های بین المللی به سطوح تصمیم گیری و اجرایی دانشگاه، در راستای توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور قدم بردارند.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۴/۱۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۶/۲۴

شماره صفحات: ۹۳-۷۷

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید:

DOI: 10.22098/AEL.2026.15
374.1443

واژه های کلیدی:

دانشگاه، آموزش عالی، همکاری های پژوهشی بین المللی، همکاری های آموزشی بین المللی، بین المللی شدن

استاد: مولائی علی آباد، حسین؛ ایزدی، صمد؛ صالحی عمران، ابراهیم؛ رزاقی، نادر. (۱۴۰۵). طراحی الگوی مطلوب همکاری های پژوهشی و آموزشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور با رویکرد نظریه داده بنیاد. فصلنامه علمی - پژوهشی رهبری آموزشی کاربردی، ۷(۲)، ۷۷-۹۳.

*نویسنده مسئول: حسین مولائی علی آباد

نشانی: دکتری برنامه ریزی توسعه آموزش عالی، دانشگاه مازندران، مازندران، ایران.

تلفن: ۰۹۱۹۳۶۹۴۱۰۳

پست الکترونیکی: hmolaei69@yahoo.com

در پیشینه‌های گسترده که در زمینه بین‌المللی‌سازی آموزش عالی وجود دارد تبادلات بین دانشگاهی نقشی ارزنده و محوری در ساختار و شاکله نظام آموزش عالی به ویژه در کشورهای توسعه یافته در قاره اروپا، آمریکا و اقیانوسیه ایفا می‌نماید. متقابلاً این جنبه از بین‌المللی‌سازی در کشورهای آسیایی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. ایجاد و گسترش پروژه‌ها و تحقیقات و تبادلات علمی بین‌المللی از مهم‌ترین فعالیت‌های مراکز آموزش عالی در زمینه بین‌المللی‌سازی محسوب می‌شود (Kashkinbayev & Maudarbekova, 2014). تعاملات علمی بین‌المللی و ارتباطات پژوهشی و تحقیقاتی بین چند دانشگاه نیز نقش مهمی در بین‌المللی‌سازی آموزش عالی دارد (Rosyidah, 2020).

پایه و اساس موفقیت در توسعه ارتباطات علمی و بین‌المللی‌سازی آموزش عالی تولید علم به صورت بین‌المللی از طریق مشارکت با سایر کشورهاست در سال ۲۰۱۴، به طور متوسط از هر چهار تولید علمی در جهان، یک سند علمی از طریق همکاری مشترک به صورت بین‌المللی بوده است. چنان همکاری‌ها و ارتباطات بین‌المللی در مراکز آموزش عالی را شامل تبادل دانش و اطلاعات، برنامه‌ریزی درسی، ارائه دروس مشترک بین دانشگاهی، ارتباطات پژوهشی، انجام پروژه و تحقیقات مشترک و ... می‌داند. تعاملات و همکاری‌های بین‌المللی در بین مراکز آموزش عالی در سطح جهان فرصتی جهت برقراری ارتباط و بهره‌گیری از تجارب یکدیگر و تطبیق ابعاد بین فرهنگی جوامع در زمینه آموزش و پژوهش می‌شود (Jones, 2016; Knight, 2015). (Cimini, Zaccaria & Gabrielli, 2016) جایگاه همکاری‌های علمی بین‌المللی را در رشد علمی و اقتصادی مراکز آموزش عالی کشورهای دارای استعداد را بسیار مؤثر دانسته‌اند. (Aldieri, 2017) نیز بر این اعتقادند که همکاری علمی بین‌المللی در مؤسسات آموزش عالی و دانشگاه‌ها باعث رشد، توسعه و انباشت سرمایه انسانی و در نهایت منجر به رشد درآمد دانشگاه می‌شود. (Berchin et al, 2017) بر نقش و سهم همکاری‌های علمی بین‌المللی بین دانشگاهها در حل مشکلات پژوهشی، اشتراک دانش بین محققان و حل مشکلات جامعه دانشگاهی تاکید کرده‌اند. با وجود تعاریف مختلف و متداولی که در زمینه بین‌المللی شدن آموزش عالی که به همه مولفه‌های مربوط به یک مرکز آموزش عالی مانند وظایف آموزشی، پژوهشی و خدماتی اشاره دارد (Wit and et al; 2011, Knight., 2003, Hudzik ; 2013) مطالعه پیشینه و تحقیقات صورت گرفته در زمینه بین‌المللی شدن آموزش عالی حکایت از آن دارد که در ادبیات این حوزه بیشتر به تحرکات بین‌المللی دانشجویان (poroster, 2015) و آموزش فرامرزی (Knight, 2008)، و به استراتژی‌های بین‌المللی شدن (Ward, 2008) اشاره و پرداخته شده است و بحث همکاری‌های آموزشی و پژوهشی بین‌المللی و بین‌المللی شدن آموزش و پژوهش کمتر مورد توجه بوده است (Woldegiyorgis and et al., 2018).

در بیست سال گذشته، اعتبارات مربوط به تحقیق و پژوهش به طور چشم‌گیر و پیوسته در سراسر جهان و در کلیه علوم افزایش یافته است (NSB, NSF, 2019). میزان سرمایه‌گذاری در این زمینه از ۷۲۲ میلیارد دلار به ۲ تریلیون دلار در سال ۲۰۱۷ افزایش یافته است. همچنین پیشرفت و توسعه زیرساخت‌های ارتباطی در سطح جهان امان دسترسی راحت به پژوهش‌گران در زمینه آخرین یافته‌ها و ارتباط با سایر پژوهش‌گران را مهیا کرده است (NSB, NSF, 2020). همچنین در سال‌ها و دهه‌های اخیر سهم و میزان تولیدات منتج از همکاری‌های آموزشی و پژوهشی بین‌المللی در مقایسه با تولیدات حاصل از سایر الگوهای تالیف، در همه حیطه‌های دانش بشری رو به افزایش است. بر اساس آمار ارائه شده توسط پایگاه علمی اسکوپوس، میزان تولیدات علمی و پژوهشی به دست آمده از همکاری‌های علمی و پژوهشی بین‌المللی از ۱۱/۱ درصد در سال ۱۹۹۶ به ۱۹/۵ درصد در سال ۲۰۱۵ میلادی رشد یافته است. این در حالی است که در این بازه زمانی ۲۰ ساله، مقدار تولیدات علمی با یک نویسنده، با کاهش ۸/۹ درصدی مواجه است.

Najafi Khajeh-Bolaghi et al (2021) پژوهشی با عنوان « نقش آفرینان سیاستگذاری بین‌المللی شدن آموزش عالی در نظام علم و فناوری ایران کارکردها، نهادها»، انجام داده‌اند. براساس یافته‌ها مهم‌ترین نهادها تأثیرگذار بر بین‌المللی‌سازی آموزش عالی ۵ دسته، یعنی نهادها، سیاست‌گذار کلان، نهادها واسطه‌ی پیاده‌سازی سیاست‌ها، نهادها اجرایی، نهادها سیاست‌گذار اجرایی و نهادها سیاست‌گذار برنامه‌ای می‌باشند. همچنین، مهم‌ترین کارکردها این نهادها در جهت بین‌المللی‌سازی آموزش عالی شامل کارکردهای سیاست‌گذاری، تنظیم‌گری، تسهیل‌گری و ارائه‌ی خدمات می‌باشد. (Monshegar et al, 2019) در پژوهشی با عنوان ارائه الگوی بین‌المللی‌سازی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مستقر در مناطق آزاد کشور براساس رویکرد داده بنیاد، به ارائه الگوی بین‌المللی‌سازی دانشگاه و مؤسسات آموزش عالی مستقر در ۷ منطقه آزاد کشور (کیش، قشم، انزلی، ارس، ماکو، اروند، چابهار) پرداخته‌اند. نتایج نشان داده که استراتژی بین‌المللی‌سازی دانشگاه‌های مناطق آزاد نیاز به بازبینی مجدد دارند و توسعه آموزش عالی بین‌المللی در این مناطق نیازمند عزم جدی و اجرای الگوی بین‌المللی‌سازی است. اجرای الگوی پیشنهادی، بر اساس تأثیر مجموعه‌ای از عوامل بیرونی و درونی و در کنار

تلاش همه کنشگران و ذینفعان اصلی، می تواند به یکی از مهمترین کاتالیزورهای توسعه سیستم آموزش عالی بین المللی تبدیل شده و رقابت پذیری آن را در بازار جهانی خدمات آموزشی افزایش دهد. **Mehrvan Gigloo (2020)** نیز در پژوهشی به شناسایی مولفه های همکاری های علمی بین المللی در آموزش عالی با رویکرد فراترکیب پرداخته اند. مهم ترین مؤلفه های کلیدی شناسایی شده در این پژوهش شامل: همکاری های آموزشی، همکاری های پژوهشی، مشارکت اعضای هیئت علمی در فعالیت های بین المللی، عوامل فرهنگی، اصلاح ساختار دانشگاه، بسترسازی مناسب برای استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات در دانشگاه، برنامه ها و سیاست های دولتی و جهانی شدن است. همچنین **Ramezani et al (2016)** پژوهشی تحت عنوان «بررسی وضعیت موجود و تدوین الگوی راهبردی مدیریت همکاری های علمی بین المللی دانشگاه های برتر ایران» انجام داده اند. الگوی راهبردی نهایی ارائه شده در این پژوهش دارای سه جزء اصلی اهداف، ابعاد و تحلیل وضعیت موجود است. اهداف متشکل از ۱۰ مؤلفه، ابعاد، مشتمل بر بُعد آموزشی، بُعد فرهنگی و فوق برنامه و در نهایت تحلیل وضعیت موجود مشتمل بر ۴ عامل، نقاط قوت (افزایش حضور و تعامل دانشجویان و اساتید در همایش های بین المللی)، نقاط ضعف (ناکافی بودن اعتبار گزنت سالانه اساتید)، فرصت ها (رویکرد بین المللی بیشتر در فعالیت های مردمی) و تهدیدها (رکود اقتصاد در بیشتر کشورهای دنیا؛ ضعف فناوری اطلاعات) و مدل ارائه شده برآزش مناسبی با داده ها دارد. **Arasteh (2006)** نیز پژوهشی تحت عنوان «همکاری های بین المللی آموزش عالی در ایران و چگونگی بهبود آن» انجام داد. یافته های این پژوهش هشت سیاست و روش کلیدی برای بهبود و گسترش همکاری های علمی بین المللی در آموزش عالی ایران ارائه داده است که عبارتند از: تقویت اعزام دانشجویان، گسترش و تقویت زبان انگلیسی، بین المللی کردن برنامه درسی، بهره گیری از حمایت های مالی مجامع بین المللی، جذب دانشجویان خارجی، افزایش جایگاه ارتباطات بین المللی در ساختار دانشگاه، ارتقاء کیفی آموزش عالی و حمایت مالی دولت از آموزش عالی. **(Efe & Ozer, 2023)** پژوهشی تحت عنوان "درک بین المللی شدن آموزش عالی ترکیه از طریق تحلیل گفتمان" انجام داده اند. یافته های این پژوهش حاکی از آن است که درک سیاست گذاران، دانشگاهیان و مفسران رسانه ها از بین المللی شدن در یک تعریف واضح و همگن تثبیت نمی شود و بین المللی سازی اغلب با ارجاع به تعداد دانشجویان و دانشگاه ها اندازه گیری می شود. در واقع، گفتمان های پیرامون بین المللی سازی جنبه هایی از روندهای جهانی به سمت بازاریابی آموزش عالی و به طور قابل توجهی از سیاست های اقتصادی ترکیه را منعکس می کند.

(Mostarefi & safarpour, 2023) پژوهشی تحت عنوان "چالش ها و استراتژی های بین المللی سازی آموزش عالی در کشورهای کم درآمد شرق آفریقا" انجام دادند. نتایج این پژوهش ۱۲ چالش اصلی را پیشنهاد کرد که در چهار دسته اصلی طبقه بندی شدند. چالش ها شامل فقدان خط مشی ها و دستورالعمل های روشن؛ ناکارآمدی ساختار سازمانی بین المللی شدن؛ مشکلات مالی، زیرساختی و تجهیزاتی؛ ضعف در صلاحیت های علمی، مهارتی و زبانی؛ تفاوت های فرهنگی؛ روابط غیر متقابل؛ و فرار مغزها در نهایت راهکارهایی برای پاسخگویی به این چالش ها با توجه به محیط های داخلی و خارجی مؤسسات آموزش عالی پیشنهاد شد. از جمله راهبردهای داخلی مؤسسات آموزش عالی می توان به تدوین سیاست ها و چشم اندازهای روشن، برنامه ریزی برای توسعه منابع انسانی و بودجه ریزی پایدار برای برنامه های بین المللی سازی اشاره کرد. همچنین در این پژوهش بر استراتژی های خارجی بر تدوین سیاست ها و قوانین ملی بر اساس شرایط زمینه ای و محیطی و همچنین تعامل و مشارکت در نشست های بین المللی برای گسترش ارتباطات و استفاده از ظرفیت های علمی و اقتصادی آژانس ها و نهادهای بین المللی تاکید شده است. **(Alhalwaki & Hamdan, 2019)** پژوهشی با عنوان "عوامل موثر بر اجرای استراتژی های بین المللی سازی در آموزش عالی: شواهدی برای بحرین" انجام دادند. پاسخ های مربوط به بعد «نتایج یادگیری و برنامه درسی» در بین شرکت کنندگان متفاوت بود. به طور کلی، پاسخ دهندگان از تعدادی از ابتکارات بین المللی از جمله: برنامه های درسی بین المللی، ادغام مطالعات بین المللی و استفاده از مسائل جهانی در برنامه های دانشگاه حمایت کردند. از نظر عامل «سیاست ها و شیوه های دانشکده»، پاسخ دهندگان عموماً از وجود روش های ارزیابی مؤثر، استخدام هیئت علمی چندملیتی و بازدهی بین المللی اساتید حمایت کردند. **(Horta & patreshio, 2016)** در پژوهشی به طراحی برنامه همکاری علمی بین المللی: مطالعه موردی بین دانشگاه های پرتغال و آمریکا پرداخته اند. یافته های پژوهش آن ها حاکی از آن است که استراتژی فعالانه همکاری های علمی دانشگاه های ملی با دانشگاه های برتر جهان می تواند بازده اقتصادی و اجتماعی مثبتی داشته و باعث اصلاحات شود. همچنین اراده سیاسی سیاستمداران پیشرو، همراه با زمینه و تجربه دانشگاهی، سیاست گذاران را قادر به بهره گیری از انواع مشارکت های بین المللی می کند. یافته های این پژوهش همچنین بر نقش سیاست های مبتنی بر همکاری های علمی در گسترش کمی و کیفی گروه های پژوهشی ملی و تشویق افراد و نهادها به افزایش مشارکت در طرح های بین المللی تأکید دارد.

در پژوهش حاضر پس از بررسی مبانی نظری و پیشینه پژوهش و آشنایی با همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی، پروتکل مصاحبه تهیه و با صاحب نظران و متخصصانی که سابقه پژوهشی مرتبط با موضوع پژوهش داشته‌اند مصاحبه نیمه ساختار یافته انجام گرفت. هدف اصلی پژوهش حاضر، طراحی مطلوب همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور بر اساس نظریه داده بنیاد بود که شاید به جرات بتوان ادعا نمود در گروه هدف این پژوهش و با این روش به انجام نرسیده است. در مورد علت استفاده از نظریه داده بنیاد می توان گفت، که اگر در پژوهش حاضر نیز همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور را بر اساس پژوهش های پیشین بررسی می کردیم و به جای استفاده از نظریه داده بنیاد و بررسی ویژگی های خاص این جامعه از پیش فرض های پژوهش های قبلی مشابه استنتاج می کردیم، شاید به دلیل دوری از واقعیت های جامعه مورد نظر به خوبی نمی توانستیم به این مهم بپردازیم. اعتبار و ارزش اصلی نظریه داده بنیاد به جمع آوری داده ها از دل یک جامعه حوزه مطالعاتی خاص است. بنابراین در این پژوهش بجای اقتباس از سایر مطالعات، که چه بسا تفاوت های اساسی با جامعه مدنظر ما دارد از داده هایی استفاده کردیم که از دل جامعه برخاسته و همگن و همگون با آن است. لذا پژوهش حاضر با هدف طراحی الگوی مطلوب همکاری آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور با رویکرد کیفی از نوع نظریه داده بنیاد است.

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و با استفاده از روش تحقیق کیفی انجام شده است. راهبرد مورد استفاده در این پژوهش، نظریه داده بنیاد است. این راهبرد، روشی نظام مند و کیفی برای خلق نظریه ای است که در سطحی گسترده به تبیین فرایند، کنش یا کنش متقابل موضوعی با هویت مشخص می پردازد. گروه هدف پژوهش حاضر نیز متخصصان و سیاست گذاران این حوزه بود. در این پژوهش با توجه به ماهیت پژوهش کیفی از روش نمونه گیری هدفمند استفاده شد. در ابتدا تمرکز بر افرادی بود که اطلاعات بیشتری نسبت به موضوع پژوهش داشتند و در حوزه همکاری های علمی بین المللی فعالیت اجرایی و سوابق پژوهشی داشته‌اند؛ علاوه بر این روش، در ادامه از افراد مورد مصاحبه خواسته شد تا خبره های دیگری را که در این زمینه صاحب نظر هستند معرفی نمایند که اشاره به نمونه گیری گلوله برفی در پژوهش های کیفی دارد. مشارکت کنندگان در پژوهش حاضر صاحب نظران حوزه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی که سابقه پژوهشی و اجرایی مرتبط با موضوع پژوهش داشته‌اند، بودند که پس از ۱۸ مصاحبه اشباع نظری حاصل گردید. در پژوهش حاضر به منظور شناسایی نظر خبرگان در حوزه پژوهش از مصاحبه نیمه ساختاریافته اکتشافی با مطلعان کلیدی استفاده شد. دلیل استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته در پژوهش حاضر این است که علاوه بر آن که امکان تبادل نظرات و تفکر وجود دارد، می توان بحث و موضوع مصاحبه را در جهت دستیابی به اهداف پژوهش هدایت نمود. پس از تعیین مصاحبه شوندهگان، هماهنگی لازم برای زمان و مکان تشکیل جلسه مصاحبه کننده انجام گرفت. قبل از تشکیل جلسه، شاخص های شناسایی شده در بخش مرور ادبیات، سوالات مصاحبه و اهداف پژوهش در اختیار مصاحبه شوندهگان قرار گرفت تا آمادگی لازم را برای انجام مصاحبه داشته باشند. مصاحبه ها به صورت جداگانه با مطلعان کلیدی حوزه پژوهش برگزار شد و مصاحبه ها عموماً طی یک جلسه حدود یک ساعت و نیم انجام گرفت. در طول مصاحبه از روش های مختلف مانند یادداشت برداری و ضبط جریان مصاحبه ها برای ثبت اطلاعات استفاده گردید. همچنین سعی بر این بود که رابطه مناسبی با مصاحبه شونده برقرار و اعتماد وی جلب شود. تحلیل داده ها بر اساس دستورالعمل های ارائه شده توسط اشتراس و کوربین (1997) طی سه مرحله اصلی کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی انجام گرفت. برای بررسی اعتبار داده ها نیز ابتدا مقوله های شناسایی شده در اختیار مشارکت کنندگان قرار گرفت تا برداشت و تحلیل پژوهشگر را بررسی نمایند. همچنین تحلیل داده ها و نتایج در اختیار دو تن از متخصصان قرار گرفت تا نظر تخصصی خود را در خصوص تحلیل داده ها و نتایج بیان کنند و جهت کسب اطمینان از کدگذاری ها، مقوله های تشکیل دهنده و نام گذاری ها توسط پژوهشگر اول به وسیله پژوهشگر دوم مورد بازبینی قرار گرفت. کد پایایی بین دو کدگذار ۰/۷۲+ به دست آمد و به منظور افزایش قابلیت تأیید یافته ها از مصاحبه ها یادداشت برداری شد.

یافته ها

در این پژوهش با تعداد ۱۸ نفر از متخصصان و صاحب نظران در حوزه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی مصاحبه نیمه ساختاریافته انجام شد. از این تعداد ۸ نفر دارای مرتبه علمی استادیاری، ۹ نفر دارای مرتبه علمی دانشجویی و ۱ نفر دارای مرتبه علمی استادی بود. پس از پیاده سازی مصاحبه ها و استخراج ۳۳۶ کد اولیه در مرحله اول کدگذاری باز و طبقه بندی آنها به ۳۹ کد محوری (مولفه) در مرحله دوم کدگذاری باز، مولفه ها در مرحله سوم کدگذاری باز به ۶ طبقه اصلی دسته بندی شدند. در مرحله کدگذاری محوری، مفاهیم به دست آمده از مرحله کدگذاری باز در قالب: شرایط علی، پدیده محوری، عوامل زمینه ای، عوامل مداخله گر، راهبردها و پیامدها به صورت الگوی پارادایمی به هم مرتبط گردید. در جدول ۱، کدهای اولیه، مولفه ها و طبقات اصلی ارائه شده است.

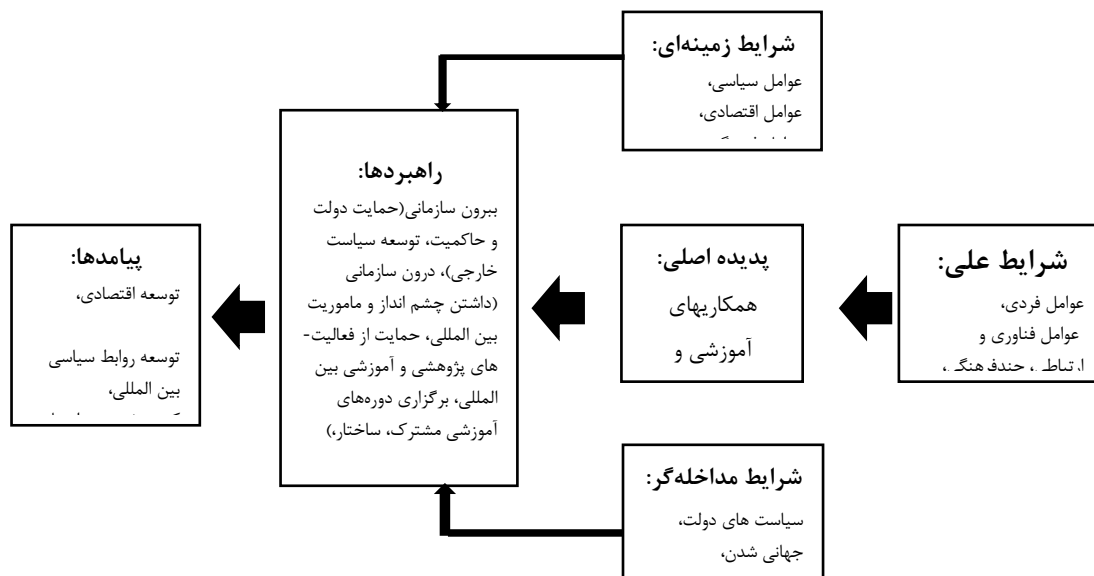
جدول ۱. مقوله‌های به‌دست آمده از کدگذاری باز، محوری و انتخابی

ابعاد مدل پارادایمی	کدهای انتخابی	کدهای محور	کدهای باز
عوامل علی	عوامل فردی	مهارت پژوهشی بین المللی	داشتن مهارت پژوهشی بین المللی دانشجویان و اعضای هیات علمی / توانایی نگارش مقاله به زبان علمی دنیا / آشنایی دانشجویان و اعضای هیات علمی با پایگاه‌های علمی معتبر دنیا / توانایی سرچ مقالات، کتب و پایان نامه‌ها از سایت های علمی مختلف
		مهارت زبانی	داشتن مهارت‌های زبانی دانشجویان در انجام و نگارش پژوهش‌های مشترک بین‌المللی / تلاش برای یادگیری زبان دیگر کشورها / تسلط مدیران و کارکنان دانشگاه بر زبان بین‌المللی / تسلط کافی به حداقل یک‌زبان بین‌المللی
		داشتن نگرش بین المللی	تغییر نگرش سیاست‌گذاران و مدیران نسبت به بین المللی شدن آموزش عالی / داشتن نگرش و انگیزه در اعضای هیات علمی و دانشجویان برای انجام فعالیت های علمی بین المللی / جایگاه تعاملات بین المللی در دیدگاه هیات رئیسه دانشگاه
عوامل فناوری و ارتباطی	زیرساخت فناوری	افزایش سرعت اینترنت و پهنای باند در پردیس دانشگاه / توسعه سیستم برنامه آنلاین / گسترش شبکه‌های همکاری مجازی بین دانشگاه‌ها / دسترسی دانشجویان به پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر بین‌المللی /	
	ارتباطی	دسترسی متخصصان و دانشجویان به پایگاه‌های اطلاعاتی معتبر بین‌المللی / برقراری ارتباط با دانشگاه‌های طراز اول جهان / داشتن ارتباط با دانشگاه‌های خارجی / تقویت خطوط ارتباطی / آشنایی و تسلط کافی بر فناوری‌های نوین اطلاعاتی و ارتباطی /	
چندفرهنگی	چندفرهنگی در پردیس	فضای چندفرهنگی در پردیس	تقویت تنوع فرهنگی، نژادی و قومی در پردیس دانشگاه / آموزش چند فرهنگی / تشکیل انجمن دانشجویی بین‌المللی / تربیت دانشجویان با نگرش شهروندی جهانی / تقویت مهارت‌های فرهنگی دانشجویان / یادگیری فرهنگی /
برنامه درسی	بین المللی بودن برنامه درسی	بین المللی بودن برنامه درسی	توجه به ماهیت چندفرهنگی در برنامه درسی / پرورش دانش آموختگان با شایستگی بین المللی و چندفرهنگی / استفاده از روش‌های تدریس به روز / محتوای چندفرهنگی / تنوع فرهنگی در کلاس درس / تربیت شهروند جهانی / استفاده از ابزارهای نوین تدریس / الحاق محتوای بین المللی به برنامه درسی /
زیرساخت و تجهیزات	منابع مالی کافی	منابع مالی کافی	اختصاص بودجه مناسب برای فعالیت های بین المللی / اعطای گرنت پژوهشی به فعالیت های بین المللی اساتید / اختصاص بودجه جداگانه به فعالیت های بین المللی / تخصیص بودجه و تجهیزات لازم برای؛
	زیرساخت مناسب	زیرساخت مناسب	وجود ساختمان ها و دانشکده‌های با استاندارد بین المللی / داشتن سلف دانشجویی مجهز / کتابخانه و سالن ورزشی استاندارد / داشتن کارکنان متخصص و آشنا به امور بین الملل
عوامل زمینه‌ای	عوامل سیاسی	شرایط سیاسی داخلی	فضای باز سیاسی کشور / توسعه روابط خارجی با کشورها / توسعه دیپلماسی سیاسی و علمی / فراهم شدن زمینه‌های سیاسی برای همکاری‌های علمی بین‌المللی در داخل کشور /
		شرایط سیاسی بین المللی	مهیا بودن شرایط سیاسی بین المللی برای اخذ ویزا و روداید برای پژوهشگران بین المللی / محدودیت‌های ویزا که توسط کشورهای دیگر به ایران تحمیل شده است / تحریم‌ها
عوامل اقتصادی	عوامل اقتصادی	وضعیت اقتصادی حاکم بر کشور	تورم / تحریم / رکود اقتصادی / مشکلات اقتصادی موجود در جامعه / تورم / اقتصاد نفتی / توسعه اقتصادی کشور / رفع نیازهای اقتصادی منطقه‌ای و ملی توسط آموزش عالی /
		اقتصادی شدن آموزش عالی	ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی در عرصه بین‌المللی برای درآمدزایی / جذب دانشجوی بین‌المللی برای تأمین هزینه‌ها / کالایی شدن آموزش عالی / تأمین هزینه‌ها توسط دانشجویان
عوامل فرهنگی	عوامل فرهنگی	باز بودن فضای فرهنگی کشور	بازبودن جامعه به پذیرش محققان بین‌المللی / انعطاف پذیر بودن فرهنگ جامعه / گسترش همکاری‌های علمی و فرهنگی با دیگر کشورها / ترویج احترام به دیگر فرهنگ‌ها در محیط جامعه
		فضای بین فرهنگی	فضای بین فرهنگی شهر یا منطقه / پذیرش تنوع فرهنگی در شهر یا منطقه / گسترش ارتباطات میان فرهنگی / احترام به قومیت ها، ادیان، نژادها، زبان‌های مختلف محلی و بین‌المللی در جامعه

<p>عوامل مداخله گر</p>	<p>سیاست‌های دولت</p>	<p>حمایت دولت از همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی</p>	<p>حمایت مالی دولت از آموزش عالی / الویبت دادن به همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در سیاست‌های توسعه علمی کشور/ حمایت و به رسمیت شناختن زبان های علمی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور/ تصویب قانون برای تدریس دروس دوره دکتری به زبان علمی دنیا/</p>
<p>جهانی شدن</p>	<p>تسهیل شرایط زندگی برای خارجی ها</p>	<p>صدور ویزا و رواید برای پژوهشگران خارجی/ ایجاد زمینه های قانونی برای اشتغال دانشجویان بین المللی/ ارائه خدمات اجتماعی از قبیل شغل، رانندگی و غیره برای پژوهشگران و دانشجویان خارجی/ عدم سوء ظن منفی نسبت به خارجی ها</p>	
<p>شرایط فرهنگی حاکم بر کشور</p>	<p>تأثیر جهانی شدن بر آموزش عالی</p>	<p>جهانی شدن آموزش عالی/ آموزش عالی بین المللی/ دهکده جهانی/ تأثیر جهانی شدن بر بازار آموزش عالی/ فعالیت علمی ذاتا یک فعالیت بین المللی است/ مفهوم و ذات علم بین المللی است/ نگاه جهانی و بین المللی به علم/ تأثیر اینترنت به عنوان یکی از نموده‌های جهانی شدن بر فعالیت های آموزش عالی</p>	
<p>راهبردها</p>	<p>برون‌سازمانی</p>	<p>حمایت از خرده فرهنگ ها در ذیل فرهنگ کلان کشور/ فرهنگسازی برای ورود دانشجویان و پژوهشگران بین المللی/ استفاده از ظرفیت های فرهنگی کشور برای تعاملات بین المللی/ احترام گذاشتن به تمام ادیان/ باز بودن فضای فرهنگی شهر و کشور برای فعالیت بین المللی اساتید و دانشجویان/ مهمان نوازی از دانشجویان و اساتید خارجی/ حاکمیت فضای چندفرهنگی بر کشور</p>	
<p>توسعه سیاست خارجی</p>	<p>حمایت دولت و حاکمیت</p>	<p>حمایت مالی دولت از آموزش عالی/ سیاست‌گذاری‌های ملی برای بین‌المللی شدن دانشگاه‌ها/ توسعه آموزش عالی/ فراهم کردن تسهیلات برای دانشجویان و پژوهشگران خارجی/ اختصاص بودجه‌های ویژه برای فعالیت‌های بین‌المللی دانشگاه‌ها/ اهمیت دادن به همکاری‌های بین‌المللی در سیاست‌گذاری‌های کلان علمی/ دادن استقلال در تصمیم‌گیری به دانشگاه‌ها.</p>	
<p>درون‌سازمانی</p>	<p>دانشتن چشم انداز و ماموریت بین المللی</p>	<p>صدور بخشنامه‌های جدید برای تسهیل فعالیت‌های علمی بین‌المللی/ سرمایه‌گذاری دیپلماتیک در آموزش عالی/ موافقت‌نامه‌های بین دولتی در زمینه همکاری علمی/ تقویت دیپلماسی و سیاست خارجی/ گسترش صلح در جهان از طریق بین‌المللی کردن آموزش عالی/ فراهم نمودن زمینه‌های سیاسی برای همکاری‌های علمی بین‌المللی.</p>	
<p>حمایت از فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی بین المللی</p>	<p>برگزاری دوره- های آموزشی مشترک</p>	<p>تدوین برنامه راهبردی با رویکرد بین المللی برای دانشگاه/ بها دادن به تعاملات آموزشی و پژوهشی بین‌المللی در چشم‌انداز و برنامه‌های دانشگاه/ تعهد مدیران ارشد دانشگاه به بین‌المللی سازی/ ارتقا جایگاه ارتباطات بین‌المللی در ساختار دانشگاه/ داشتن برنامه های راهبردی برای بین المللی شدن در سطح دانشگاه/ تدوین ماموریت‌های بین المللی پژوهشی برای دانشگاه/ جایگاه پژوهش بین المللی در چشم انداز دانشگاه.</p>	
<p>توسعه روابط سیاسی بین</p>	<p>ساختاری</p>	<p>اعطای فرصت مطالعاتی آموزشی به اعضای هیأت علمی و دانشجویان/ بازدید بین‌المللی اعضای هیأت علمی و دانشجویان از دانشگاه‌های خارجی به‌منظور اهداف آموزشی/ اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان جهت ادامه تحصیل در دانشگاه‌های خارج/ آماده کردن دانشجویان برای بازار کار رقابتی/</p>	
<p>پیامدها</p>	<p>توسعه روابط سیاسی بین</p>	<p>انعقاد توافقنامه های آموزشی مشترک/ برنامه‌های آموزشی مشترک با مؤسسات و دانشگاه‌های خارج/ برنامه‌های اعطای مدرک دوگانه بین دانشگاه‌ها/ برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب در دانشگاه‌ها/ تدریس‌های بین‌المللی/ ایجاد شعبه‌های دانشگاه در خارج از کشور</p>	
<p>توسعه روابط سیاسی بین</p>	<p>توسعه روابط دیپلماتیک</p>	<p>بکارگیری شاخص‌های بین‌المللی در ساختار دانشگاه‌ها/ تسهیل سازوکارهای سازمانی برای انجام فعالیت های بین المللی/ تاسیس دفتر امور بین‌الملل در دانشگاه‌ها/ بین المللی سازی پژوهش و آموزش دانشگاه / آموزش دروس در دوره تحصیلات تکمیلی به زبان انگلیسی/</p>	
<p>توسعه روابط سیاسی بین</p>	<p>توسعه روابط دیپلماتیک</p>	<p>فراهم شدن زمینه های سیاسی برای همکاری های علمی بین المللی/ گسترش صلح در جهان از طریق بین المللی شدن/ تقویت دیپلماسی و سیات خارجی/ تقویت دیپلماسی علمی/ انعقاد موافقت نامه ها و توافق نامه با سایر کشورها/ توسعه روابط دیپلماتیک سیاسی/ گشایش فضای سیاسی در جامعه/ توسعه مناسبات سیاسی از طرق همکاری های علمی/ توسعه</p>	

روابط دیپلماتیک از طریق بین المللی شدن /		المللی
بهبود اعتبار و شهرت / همکاری بین المللی با سازمان ها و دانشگاه های بین المللی منجر به افزایش اعتبار دانشگاه می شود / بهبود رتبه بندی دانشگاه / ایجاد شناخت و اعتبار بین المللی قوی / بهبود در رتبه بندی های جهانی / تبدیل شدن به موسسه برجسته جهانی / عضویت در شبکه های بین المللی / افزایش شهرت دانشگاه در خارج از کشور / بدست آوردن اعتبار نهادی /	کسب شهرت بین المللی	شهرت و اعتبار بین المللی
ایجاد درآمد و صرفه جویی در ارز خارجی از طریق ثبت نام دانشجویان بین المللی / بین المللی شدن آموزش عالی به عنوان یک مدل تجاری برای تولید درآمد و برای توسعه اقتصاد ملی / ایجاد درآمد و صرفه جویی در ارز خارجی از طریق ثبت نام دانشجویان بین المللی / توسعه جامعه محلی	درآمدزایی	توسعه اقتصادی
آماده شدن دانشجویان برای بازار کار رقابتی / افزایش آگاهی بین المللی دانشجویان و رقابت برای بدست آوردن سرمایه های بین المللی / کار کردن در بازار بین المللی / حمایت سازمان های اقتصادی از قبیل بانک جهانی و سازمان توسعه همکاری های اقتصادی از آموزش /	جذب سهم بیشتر از بازار بین المللی	

بر اساس کدهای استخراج شده در جدول ۱ با استناد به دیدگاه صاحب نظران و مشارکت کنندگان در پژوهش، و در پاسخ به سوال کلی پژوهش که: مدل مطلوب توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور کدامند؟ مدل مطلوب در شکل (۱) تدوین شده است. این مدل در قالب یک الگوی منطقی که مشتمل بر مولفه‌ها، عوامل علی، زمینه‌ها و عوامل مداخله گر در پدیده همکاری‌های آموزشی و پژوهشی بین المللی است و راهبردهای توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی و پیامدهای ناشی از آن را بررسی می کند، مطابق شکل (۱) طراحی و تبیین شد.

شکل ۱. مدل نهایی همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور

در جهت تحقق اهداف این پژوهش که بر مبنای تئوری زمینه‌ای انجام شد همکاری‌های آموزشی و پژوهشی بین المللی به عنوان پدیده اصلی (مطابق شکل) در قالب یک الگوی منطقی و با تکیه بر فهم آن با شرایط علی، مداخله گر و زمینه‌ای، راهبردها و پیامدها مشخص گردید؛ یعنی مشخص شد که چه عواملی بر توسعه همکاری‌های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور تاثیر دارد؛ و

در کنار آن، چه راهبردهایی برای توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور لازم هست؛ و در آخر پیامدهای توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور مشخص شد.

شرایط علی: به شرایط، حوادث و اتفاق های که به وقوع یا گسترش پدیده همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور می انجامد؛ و منشأ فعالیت آن نظام آموزش عالی می باشد. در این پژوهش عوامل فردی، عوامل فناوری و ارتباطی، چندفرهنگی، برنامه درسی و زیرساخت و تجهیزات بودند.

شرایط زمینه ای: یک سلسله شرایطی که که راهبردها را تحت تاثیر قرار می دهد؛ و منشأ فعالیت آن خارج از دانشگاه می باشد. در این پژوهش عوامل سیاسی، اقتصادی و فرهنگی جز شرایط زمینه ای (محیطی) توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور بودند.

شرایط مداخله گر: شرایط مداخله گر نیز شرایطی هستند که بر چگونگی کنش متقابل و راهبردهای پیشنهادی اثر می گذارند. بر اساس مصاحبه های انجام شده و تحلیل آن ها شرایط مداخله گر در این پژوهش، عوامل سیاست های دولت، جهانی شدن و شرایط فرهنگی حاکم بر کشور بود که بر همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور گذار می باشد.

راهبردها: راهبردها به ارائه راحل هایی برای مواجهه با پدیده مورد نظر اشاره دارد. براساس مصاحبه های انجام شده و تحلیل آن ها راهبردهای توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی در دو بعد برون سازمانی (حمایت دولت و حاکمیت، توسعه سیاست خارجی) و درون سازمانی (داشتن چشم انداز و مأموریت بین المللی، حمایت از فعالیت های پژوهشی و آموزشی بین المللی، برگزاری دوره های آموزشی مشترک، ساختار)، دسته بندی شده که این راهبردها نقش موثری می تواند نقش موثری در توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور داشته باشد.

پیامدها: اعمال (کنش ها) و عکس العمل ها (واکنش ها) که در مقابله یا جهت اداره و کنترل پدیده صورت می گیرد، پیامدهایی را در پی خواهد داشت. براساس مصاحبه های انجام شده و تحلیل آن ها مشخص شد که توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور دارای پیامدهای توسعه اقتصادی، توسعه روابط سیاسی بین المللی و کسب شهرت و اعتبار بین المللی می باشد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف طراحی الگوی مطلوب همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور با رویکرد نظریه داده بنیاد انجام شده است. نتایج کدگذاری مصاحبه ها و تجزیه و تحلیل یافته های پژوهش حاکی از آن است که عوامل علی موثر بر توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی کشور از دیدگاه مشارکت کنندگان عبارتند از: عوامل فردی، عوامل فناوری و ارتباطی، چندفرهنگی، برنامه درسی، زیرساخت و تجهیزات. که یافته های پژوهش در این بخش با یافته های پژوهش **Horta & Patrício (2016)** همسو می باشد.

در تبیین یافته های این بخش از پژوهش می توان گفت که تقویت مهارت های فردی در بین یاران دانشگاهی (اساتید و دانشجویان) می تواند زمینه های توسعه همکاری های آموزشی و پژوهشی بین المللی را در نظام آموزش عالی کشور فراهم کند لذا توصیه می شود با اتخاذ سیاست های مالی از پژوهشگران بین المللی و دانشجویان و اساتید جهت انجام پژوهش های بین المللی حمایت شود و ورکشاپ ها و نشست های متعددی جهت آشنایی دانشجویان و اساتید با پژوهش های بین المللی و ارتقاء مهارت های پژوهشی اساتید و دانشجویان؛ برگزار شود همچنین می توان گفت یکی از مهم ترین بخش ها در حوزه توسعه همکاری های پژوهش و ارتقای همکاری های پژوهشی داشتن زیرساخت های مالی، امکانات و تجهیزات مناسب است، در این راستا اختصاص بودجه های ویژه برای فعالیت های بین المللی دانشگاه ها؛ حمایت مالی از اقامت پژوهشگران و دانشجویان در خارج از کشور و اعطای بورس تحصیلی به دانشجویان دکتری برای ایجاد ظرفیت پژوهشی در دانشگاه ها و اتخاذ سیاست های مالی جهت حمایت از پژوهشگران بین المللی می تواند اثرگذار باشد.

بر اساس یافته‌های پژوهش عوامل سیاسی، عوامل اقتصادی و عوامل فرهنگی و ارزشی به عنوان عوامل زمینه‌ای در پژوهش حاضر شناسایی شدند. یافته‌های پژوهش در این بخش با یافته‌های پژوهش Hosseini Moghadam (2015)، Khorasani & Zamani (2012) Manesh و Alhalwaki & Hamdan (2019)، همخوانی دارد. در تبیین نتایج این بخش از پژوهش می‌توان گفت که همکاری آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی به شدت از سیاست‌های داخلی و بین‌المللی دولت و حاکمیت تأثیر می‌پذیرد. و به میزانی که فضای سیاسی داخلی کشور برای پذیرش تعاملات بین‌المللی مثبت باشد به همان اندازه نیز تعاملات علمی دانشگاه‌های دولتی گسترش خواهد یافت همچنین اگر فضای سیاسی داخلی با فضای سیاسی بین‌المللی همسو باشد در این صورت نیز نظام آموزش عالی با بهره‌گیری از این موقعیت در راستای گسترش همکاری‌های آموزشی و پژوهشی با دانشگاه‌های معتبر بین‌المللی حرکت خواهند کرد. همچنین می‌توان گفت که در سطح کلان و ملی بر، فرهنگ‌سازی و تغییر نگرش نسب به خارجی‌ها؛ مشارکت اجتماعی در جامعه چند فرهنگی بین‌المللی و در سطح پردیس نیز بر نهادهای بین‌المللی شدن در فرهنگ‌سازمانی دانشگاه‌ها؛ تقویت تنوع فرهنگی، نژادی و قومی در پردیس دانشگاه می‌توان زمینه‌های توسعه همکاری‌های آموزشی و پژوهشی بین المللی در نظام آموزش عالی را مهیا کرد.

بر اساس یافته‌های پژوهش سیاست‌های دولت، جهانی شدن و شرایط فرهنگی حاکم بر کشور به عنوان عوامل مداخله‌گر در پژوهش حاضر شناسایی شدند که با یافته‌های پژوهش Alhalwaki & Hamdan (2019)، Amaratunga et al (2018)، Liao (2018)، Ahwireng (2016)، Khorsandi Taskouh & Liaghat Dar (2008)، همسویی دارد. با توجه به تأثیرگذاری سیاست‌ها و برنامه‌های دولت در بخش آموزش عالی، دولت‌ها می‌توانند از طریق سرمایه‌گذاری در بخش آموزش عالی و توسعه کمی و کیفی آن؛ بهبود روابط و سیاست خارجی؛ ایجاد قوانین و صدور بخشنامه‌های جدید برای تسهیل فعالیت‌های علمی بین‌المللی؛ در زمینه گسترش همکاری‌های علمی بین‌المللی مؤثر واقع شوند. دولت‌ها همچنین برای توسعه منابع انسانی و جذب نخبگان از کشورهای دیگر برای رقابت در بازار جهانی، ایجاد پیمان‌های استراتژیک منطقه‌ای از طریق بین‌المللی شدن آموزش عالی برای توسعه همکاری‌های نزدیک متقابل و منطقه‌ای برای دستیابی به بازار رقابتی، توسعه تجارت بازرگانی، واردکردن برنامه‌ها و مؤسسات آموزشی برای کشورسازی و توسعه فرهنگی و اجتماعی نیاز دارند که دانشگاه‌ها را در زمینه توسعه همکاری‌های آموزشی و پژوهشی بین المللی حمایت کنند.

با عنایت به یافته‌های پژوهش راهبردهای توسعه همکاری‌های آموزشی و پژوهشی بین المللی در دو بعد برون سازمانی (حمایت دولت و حاکمیت، توسعه سیاست خارجی) و درون سازمانی (داشتن چشم انداز و ماموریت بین المللی، حمایت از فعالیت‌های پژوهشی و آموزشی بین المللی، برگزاری دوره‌های آموزشی مشترک، ساختار)، دسته‌بندی شدند. در تبیین یافته‌های این بخش از پژوهش می‌توان گفت که اصلاح ساختار دانشگاه و طراحی ساختار بر اساس استانداردهای بین المللی و همچنین نهادینه سازی فرهنگ همکاری‌های بین المللی در ساختار دانشگاه و چشم انداز، ماموریتها و رسالت‌های دانشگاه می‌تواند نقش مهمی در توسعه همکاری‌های آموزشی و پژوهشی بین المللی داشته باشد که این نکات در پژوهش‌های Mehravar Gigloo et al (2020)، Chang & Lin (2018) و همچنین در پژوهش Arasteh (2006) نیز مورد تأکید قرار گرفته است.

توسعه اقتصادی، توسعه روابط سیاسی بین المللی و کسب شهرت و اعتبار بین المللی به عنوان پیامدهای شناسایی شده در پژوهش حاضر بودند. در تبیین یافته‌های این بخش از پژوهش می‌توان گفت که امروزه در کنار انگیزه‌هایی همچون توسعه نیروی انسانی (دانشجویان و اساتید) توسعه اقتصادی در حوزه آموزش عالی نیز به یکی از مؤلفه‌های کلیدی تبدیل شده است. در این راستا دانشگاه‌ها نسبت به گذشته با حساسیت بیشتری به دنبال فعالیت‌های بین‌المللی هستند تا منابع درآمدی جدیدی را برای خود ایجاد کنند. همچنین می‌توان گفت که فعالیت در فضای آکادمیک بین المللی باعث افزایش اعتبار و شهرت جهانی دانشگاه می‌شود و امروزه بسیاری از دانشگاه‌های معتبر بین المللی برای نمایه شدن در سطح دنیا رو به فعالیت‌های بین المللی آورده‌اند.

بدون شک تمامی پژوهشگران، طی مراحل انجام پژوهش خود با دشواری‌های زیادی روبرو می‌شوند. پژوهش حاضر نیز همانند سایر پژوهش‌های حوزه علوم رفتاری از این قاعده مستثنی نبوده است. از جمله محدودیت‌ها و مشکلات پیش‌روی پژوهش حاضر می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: عدم همکاری بعضی از متخصصان و صاحب‌نظران حوزه بین‌المللی شدن آموزش عالی با پژوهشگر برای انجام مصاحبه

و جمع‌آوری داده‌های بخش کیفی پژوهش؛ عدم بهره‌مندی از نظرات سیاست‌گذاران و تصمیم‌گیران در سطوح بالای آموزش عالی؛ فراهم نبودن شرایط برای انجام مصاحبه‌های جمعی به صورت گروه‌های کانونی برای گردآوری داده‌های دقیق‌تر

ملاحظات اخلاقی

تمامی اصول اخلاقی در این مقاله در نظر گرفته شده است. شرکت‌کنندگان در جریان هدف پژوهش و مراحل اجرای آن قرار گرفتند. آن‌ها همچنین از محرمانه بودن اطلاعات خود اطمینان داشتند.

حامی مالی

این مقاله هیچگونه حامی مالی نداشته است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

References

- Ahwireng, D. (2016). Internationalization of Higher Education: A Comparative Case Study of Two U.S Universities. (Electronic Thesis or Dissertation). Retrieved from <https://etd.ohiolink.edu/>.
- Aldieri, L., Kotsemir, M., & Vinci, C. P. (2017). The impact of research collaboration on academic performance: An empirical analysis for Russian Universities. Available at SSRN 2913517. <https://ideas.repec.org/p/pramprapa/76408.html>
- Alhalwaki, H. and Hamdan, A.M.M. (2019) 'Factors affecting the implementation of internationalization strategies in higher education institutions: evidence from Bahrain', Int. J. Management in Education, Vol. 13, No. 1, pp.1-27. <https://10.1504/IJMIE.2019.10016609>
- Altbach, P. G. (2010). The realities of mass higher education in a globalized world. Higher education in a global society, 25-41. https://ideas.repec.org/h/elg/eechap/13682_2.html
- Altbach, P. G., & Knight, J. (2007). The internationalization of higher education: Motivations and realities. Journal of studies in international education, 11(3-4), 290-305. <https://10.1177/1028315307303542>
- Amaratunga, D., Liyanage, C., & Haigh, R. (2018). A Study into the Role of International Collaborations in Higher Education to Enhance Research Capacity for Disaster Resilience. Procedia engineering, 212, 1233-1240. <https://doi.org/10.1016/j.proeng.2018.01.159>
- Arasteh Hamidreza (2006). International Scientific Cooperation in Higher Education in Iran and How to Improve It. Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education, Volume 12, Issue 1, pp. 99-115. https://journal.irphe.ac.ir/article_702529.html [Persian]
- Berchin, I. I., Sima, M., de Lima, M. A., Biesel, S., dos Santos, L. P., Ferreira, R. V., ... & Ceci, F. (2018). The importance of international conferences on sustainable development as higher education institutions' strategies to promote sustainability: A case study in Brazil. Journal of Cleaner Production, 171, 756-772. DOI:10.1016/j.jclepro.2017.10.042
- Chang, D. F., & Lin, N. J. (2018). Applying CIPO indicators to examine internationalization in higher education institutions in Taiwan. International Journal of Educational Development. DOI:10.1016/j.ijedudev.2017.12.007

- Cimini, G., Zaccaria, A., & Gabrielli, A. (2016). Investigating the interplay between fundamentals of national research systems: Performance, investments and international collaborations. *Journal of Informetrics*, 10(1), 200-211. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2016.01.002>
- Efe, I., & Ozer, O. (2023). Understanding the internationalization of Turkish higher education through discourse analysis. *Journal of Studies in International Education*, 27(3), 483-500. <https://doi.org/10.1177/102831532210931>
- Horta, H., & Patrício, M. T. (2016). Setting-up an international science partnership program: a case study between Portuguese and US research universities. *Technological Forecasting and Social Change*, 113, 230-239. <https://doi: 10.1016/j.techfore.2015.07.027>
- Hosseini Moghadam, Mohammad (2015). Internationalization of Higher Education and the Future of Universities in Iran in the Horizon of 1404. PhD Thesis in Social Sciences, Qazvin International University. [Persian]
- Hudzik, J. K. (2011). Comprehensive internationalization: From concept to action. Washington, DC: NAFFSA: Association of International Educators, 44. DOI:10.4135/9781452218397.n4
- Khorasani, Abaslat and Zamani Manesh, Hamed (2012). Cultural and Political Barriers Effective in Attracting International Students. *Cultural Engineering Quarterly*, 7 (70 and 69), 126-142. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/967146> [Persian]
- Khorsandi Taskouh, Ali, Liaghat Dar, Mohammad Javad (2008). Inter-university communication and its role in expanding cross-border cooperation. *Cultural Research Quarterly*, Year 1, Issue 2, pp. 132-111. <https://2.189.160.148/fa/article/21069/> [Persian]
- Knight, J. (2003). Internationalization of higher education practices and priorities: 2003 IAU survey report. International Association of Universities. <https://doi.org/10.6017/ihe.2003.33.7391>
- Liao, Y. (2018). Re-Examining Higher Education Internationalization in Taiwan: "University Strategies for Implementing Overseas Programmes". *Higher Education Studies*, 8(4), 116-128. <https://doi.org/10.5539/hes.v8n4p116>
- Maudarbekova, B., & Kashkinbayeva, Z. (2014). Internationalization of higher education in Kazakhstan. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116(21), 4-092. <https://doi:10.1016/j.sbspro.2014.01.896>
- Mehravar Gigloo, Shahram (2020). Future planning of international scientific cooperation in Iranian public universities. PhD thesis in Higher Education Management, Faculty of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabatabaei University, Tehran. [Persian]
- Monshegar, Maryam, Fathi Vajargah, Kourosh, Hamidi Far, Fatemeh. (2019). Presenting a model for internationalizing universities and higher education institutions located in free zones of the country based on a data-based approach. *Educational Planning Studies*, 10(19), 23-1. <https://doi:10.22080/eps.2022.22437.2068> [Persian]
- Moshtari, M., & Safarpour, A. (2023). Challenges and strategies for the internationalization of higher education in low-income East African countries. *Higher Education*, 1-21. <https://doi.org/10.1007/s10734-023-00994-1>
- Najafi Khajeh-Bolaghi, Samira, Izadi, Samad, Salehi-Omran, Ebrahim, Sani, Mohsen Alizadeh, (2021). Role-makers in policy-making of internationalization of higher education in the Iranian science and technology system (functions, institutions). *Sociology of social institutions*. <https://doi.org/10.22080/ssi.2022.24133.2026> [Persian]

- NSB, NSF. (2019). Publication Output: U.S. Trends and International Comparisons. In Science and Engineering Indicators 2020. Alexandria, VA: NSF.
- Ramezani, Abbas, Ghahremani, Mohammad, Barhadchi, Mohammad Hassan, Zakir Salehi, Gholamreza (2018). Investigating the current situation and developing a strategic model for international scientific cooperation among top Iranian universities. *Socio-Cultural Strategy Quarterly*, Year 7, Issue 26, pp. 319-349. https://rahbordfarhangi.csr.ir/article_125974.html [Persian]
- Rosyidah, N. (2020). Internationalization in Higher Education: University's Effective Promotion Strategies in Building International Trust. *European Journal of Educational Research*, 9(1), 351-361. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.9.1.351>
- Strauss, A., & Corbin, J. (1997). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. Newbury Park, CA: Sage. <https://moodle.znu.edu.ua/enrol/index.php?id=1202>
- Ward, D. (2008). Globalization, public policies and higher education. *The globalization of higher education*, (5), 259. <https://doi.org/10.1111/j.1741-5446.2000.00449.x>
- Woldegiyorgis, A. A., Proctor, D., & de Wit, H. (2018). Internationalization of research: Key considerations and concerns. *Journal of Studies in International Education*, 22(2), 161-176. <https://doi.org/10.1177/102831531876280>